

FENA: Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

– Republika Srpska ponovo najavljuje referendum. Ovoga puta za 25. septembar je najavljen referendum o Danu RS. Kako gledate na tu odluku i kako će OHR reagirati u slučaju da RS referendum zaista počne pripremati?

Odluka koju je donijela Narodna skupština RS 15. jula, u vezi sa referendumom u RS o Danu RS, krši Opći okvirni sporazum za mir u BiH.

Prema toj odluci, od birača u RS se traži da odluče o pitanju o kome je odluku već donio Ustavni sud BiH. Ustav BiH jasno navodi da su odluke Ustavnog suda BiH konačne i obavezujuće i da su entiteti dužni da poštuju odluke institucija BiH.

Dozvolite da vas podsjetim da Ustavni sud BiH, kao sastavni dio Aneksa 4 Dejtonskog mirovnog sporazuma, ima isključivu nadležnost da odlučuje o sporovima koji proističu iz Ustava BiH i da svi organi vlasti u BiH, uključujući i organe vlasti RS, imaju obavezu da provode njegove odluke.

Odluke Ustavnog suda BiH nisu *a la carte* jelovnik pa da poštuju one koje vam se dopadaju, a odbacujete one koje vam se ne dopadaju. Kada sud donese neku odluku, uvijek ima onih koji odobravaju takvu odluku i onih koji se sa njom ne slažu. Na primjer, kada je Ustavni sud podržao organe vlasti RS u slučaju kada se tražilo uklanjanje prefiksa “bosanski” iz

nekoliko imena naselja u RS, mnogim političkim akterima u BiH ta se odluka nije dopala, ali su je poštovali. Slično tome, možda se mnogim političkim akterima ne sviđa sudska odluka o Mostaru, ali oni rade na njenoj provedbi. Niko ne održava referendum da bi mogao reći da neće provoditi odluku o Mostaru, itd.

Umjesto da se protive odlukama suda, organi vlasti RS bi trebali saradivati sa drugima na rješavanju pitanja putem dijaloga. Ja sam čvrsto uvjeren da se sva politička neslaganja mogu riješiti unutar postojećeg ustavnog okvira i konstruktivnim dijalogom. To je put naprijed i ja pozivam organe RS da ovaj referendum ostave po strani i preduzmu mjere da provedu odluku Ustavnog suda BiH.

– Skupština RS je usvojila zakon o objavi rezultata popisa. Da li OHR priznaje tu odluku i da li ona ima ikakvo pravno dejstvo, odnosno da li će OHR reagirati i kako?

Znam da su objavljeni prvi rezultati popisa iz 2013. u BiH. Oni su od suštinskog značaja za ekonomsko i društveno planiranje ove zemlje i, kao takvi, oni će podržati provedbu Reformske agende i proces evropske integracije.

Kako sam rekao ranije, ja vjerujem da je direktor Jukić u potpunosti djelovao u skladu sa zakonom i svojim mandatom. Konačna procjena IMO-a će se odnositi na cijelu provedbu popisa, uključujući pripreme, sami popis, obradu i uređivanje podataka, te objavljivanje konačnih rezultata.

– Došlo je do potpunog zastoja BiH na evroatlantskom putu, što se ogleda u neprihvatanju SSP-a i blokadi puta ka NATO-u. Ko su po vama glavni krivci za takav razvoj događaja i šta treba učiniti da se BiH ponovo pokrene na tom putu?

Lideri moraju udružiti snage, to je prvi prioritet! Nadajmo se da su ovu lekciju naučili dobro – opstrukcija i odlaganje nikome ne donose ništa dobro. Pretvaranje svega u političko pitanje i rasipanje mjeseci na beskorisne rasprave nikada neće

rezultirati realizacijom evroatlantskih aspiracija BiH.

Izabrani lideri se moraju uozbiljiti – potrebne su ozbiljne reforme i mora se ubrzati njihova implementacija, mora se osnažiti vladavina prava, unaprijediti funkcionalnost, moraju se privući investicije, stvoriti nova radna mjesta i načiniti značajan napredak. Ništa od toga se ne može uraditi ako ova zemlja ne udruži snage i ne počne raditi na tim pitanjima.

– Predsjednik RS Milorad Dodik optužio je međunarodnu zajednicu da je glavni remetilački faktor u BiH. Kako gledate na takve optužbe, ali i općenito na ulogu međunarodne zajednice u BiH. U tom kontekstu, kako vidite ulogu Rusije u okviru PIC-a, ali i općenito njene politike na Zapadnom Balkanu?

U više anketa velika većina građana u oba entiteta je rekla da želi da ova zemlja postane dio Evropske unije. Svi politički akteri u zemlji, uključujući i predsjednika Dodika, rekli su da imaju isti cilj. U toku posljednjih nekoliko godina EU je vođstvu ove zemlje dala brojne prilike da se približe EU, što podrazumijeva i stabilnost i prosperitet koje to članstvo donosi.

Imajući sve to u vidu, jedino što ovu zemlju zaustavlja su određeni politički lideri koji proizvode vještačke krize kako bi skrenuli pažnju sa vlastitog neuspjeha da provedu reforme i poboljšaju živote ljudi. Kada bi Milorad Dodik i još nekolicina lidera trošili više vremena da zajedno rješavaju konkretna pitanja, a manje vremena na pokušaje da održavaju političku i finansijsku moć plašeći svoje birače, svakodnevni uslovi života građana brzo bi se popravili.

Što se tiče uloge međunarodne zajednice, kao što sam puno puta rekao, ta uloga se promijenila, ili možda da upotrijebim bolji termin, evoluirala je tokom godina. Bila je ispravna odluka svjesno se distancirati kako bismo ohrabрили lokalne vlasti da preuzmu odgovornost za rješavanje problema. Lokalni lideri

sada treba da urade posao za koji su tvrdili da su voljni i spremni. Neki možda misle da smo se prerano odmakli, ali mi i dalje mislimo da ova zemlja mora stajati na vlastitim nogama, bilo da se radi o sudstvu ili politici, i njeni lideri moraju dokazati da su sposobni povesti je naprijed. Ako nisu, na izborima treba da izgube mandate.

Što se tiče uloge Rusije u PIC-u, uvijek sam veoma vrednovao i cijenio njihov doprinos. Mi ponekad imamo različite stavove o tome kako rješavati određena pitanja i BiH nije jedini slučaj u svijetu gdje nam se mišljenja razlikuju. Ono što je važno je da dijelimo zajednički cilj, a to je BiH kao stabilna i prosperitetna zemlja, sa teritorijalnim integritetom i punim suverenitetom. To se nije promijenilo. Suzdržat ću se od komentiranja ruske vanjske politike, ili vanjske politike drugih zemalja, jer to očito nije u mom mandatu kao visokog predstavnika u BiH.

-Kakav uticaj na proces evropskih integracija BiH može imati odluka britanskih građana o napuštanju EU – Brexit?

BiH je izabrala svoj cilj, a to je EU. Ne mislim da će odluka Velike Britanije utjecati na taj put. Možda će biti više pokušaja nekolicine koja se generalno protivi evropskom putu BiH da to povežu sa dešavanjima u Velikoj Britaniji, ali mislim da takvi neće stići daleko.

–U oktobru u BiH se održavaju općinski izbori. Kakva su vaša očekivanja od predstojeće kampanje i kakva je vaša poruka bh. biračima?

Moja prva poruka biračima je ista kao i prije svih izbora: izađite i glasajte! Nije važno da li ste zadovoljni ili nezadovoljni trenutnom situacijom, izađite na biračka mjesta i dajte svoj glas! Iskoristite svoje sopstvene borske ovlasti. Svaki glas je bitan.

Ovo su lokalni izbori i možda lično znate neke od kandidata na listama. Pozivam vas da ignorirate svu veliku priču u

predizbornoj kampanji i da se usredsredite na ono što bi kandidati za izabrane funkcije uradili da riješe lokalna pitanja i probleme koji utiču na vaš svakodnevni život. To bi bila moja poruka.

–Kako komentirate posljednju odluku Moneyvala o BiH?

Posljednju odluku vezanu za BiH i za finansiranje aktivnosti protiv pranja novca i borbe protiv terorizma donijela je Evropska komisija, i to zaista nisu bile dobre vijesti. Evropska komisija je odlučila da BiH, zajedno sa 10 drugih zemalja, stavi na listu 'visokog rizika' jer imaju strateške nedostatke u toj oblasti. To nije mjesto koje BiH želi. Taj problem vezan je za kriterije i osnovne standarde koje BiH već dugo nije ispunila, za propise i zakone vezane za finansiranje aktivnosti protiv pranja novca i borbe protiv terorizma. Mislim da je to još jedan primjer gdje BiH mora da shvati da pridruživanje porodici demokratskih zemalja nije *a la carte* jelovnik. BiH mora da nauči da igra po pravilima i da ne traži izuzeće za sebe. Stvarni svijet jednostavno ne funkcioniše tako. BiH to može promijeniti ukoliko postigne bitan napredak na akcionim planovima za finansiranje aktivnosti protiv pranja novca i borbe protiv terorizma.